

**ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЙДЫН ЭРХЛЭХ АСУУДЛЫН ХҮРЭЭНИЙ БАЙГУУЛЛАГУУДЫН 2020 ОНЫ
САНХҮҮГИЙН НЭГТГЭСЭН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН
ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН**

Огноо:2019.04.21

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл

Аудитын код:	САГ-2021/27/СТА-ТЕЗ	Шалгагдсан байгууллага, нэгжийн нэр:	Эрчим хүчний сайдын эрхлэх асуудлын хврээний байгvvллагvvд
Аудит хийсэн бүтцийн нэгжийн нэр:	Санхүүгийн аудитын газар	Аудит хийсэн баг, албан тушаалтан	Аудитор Г.Түвшинзаяа

Хоёр. Байгууллага, нэгжийн тоо болон санал дүгнэлтийн талаарх мэдээлэл

№	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр/ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо					Гаргасан санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудит хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр				Зөрчилгүй	Хязгаарлалт-тай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт	Итгэл үзүүлсэн	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Харьяа байгууллагууд	32	31	1			23	8		
	ДҮН	32	31	1			23	8		

Гурав. Аудитын үр дүн

3.1 Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл:

/сая төгрөг/

№	Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Алдаа, зөрчлийн		Үүнээс			
		Тоо	Дүн	Зөвлөмж	Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Хууль хяналтын бусад байгууллагад шилжүүлсэн
A	1	2	3	4	5	6	7
1	Харьяа байгууллагууд	204	63,359.8	22,984.8	85.2	40,289.8	
	ДҮН	204	63,359.8	22,984.8	85.2	40,289.8	

3.2 Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийг ач холбогдлоор нь эрэмбэлбэл:

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 1.

Засгийн газрын 2017 оны 199 дүгээр тогтоолоор баталсан “Гэр хорооллын өрхөд цахилгаан эрчим хүчний тарифын хөнгөлөлт үзүүлэх журам”-ын хүрээнд Эрчим хүчний зохицуулах хорооноос баталсан тарифын хөнгөлөлтийг үндэслэн 2017 оноос гэр хорооллын айл өрхүүдэд хөнгөлөлт үзүүлж, санхүүжилтийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын төсвийн багцын агаар, орчны бохирдлыг бууруулах арга хэмжээний хөтөлбөрөөс олгож ирсэн байна. Орчны бохирдол бууруулах үндэсний хорооноос уг арга хэмжээний төсвийг жил бүр баталж, санхүүжилтийг баталсан төсвийн хүрээнд олгож ирсэн боловч гүйцэтгэлээр зардал жил бүр хэтэрч, 2020 оны жилийн эцсийн байдлаар төрийн өмчит эрчим хүчний 14 компанид өгөх 7,319.5 сая төгрөгийн өр төлбөрийн хуримтлагдсан тооцоо судалгаа байна. Дээрх авлага, өр төлбөрийн үлдэгдлийг БОАЖЯ-тай тооцоо нийлж, гарын үсгээр баталгаажуулаагүй, санхүүгийн тайланд тусгаагүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамтай хамтран ажиллаж, авлага, өглөгийн тооцоо нийлэх, татаас санхүүжилтийг бодитой олгох, шийдвэрлэх арга хэмжээ авч ажиллах зөвлөмж өгөв.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 2

Эрчим хүчний салбарын хэмжээнд мөрдөж байгаа НБББББ-ийн 15-д өртөг, зардал тооцох аргыг тусгасан боловч харьяа байгууллагууд үйл ажиллагааны онцлогт тохируулан ашигладаггүй, эрчим хүч үйлдвэрлэдэг болон дамжуулдаг байгууллагууд өртөг, зардлаа буруу тооцоолсон, борлуулсан бүтээгдэхүүний өртгийг тооцохдоо ерөнхий удирдлагын зардал болон бусад зардлыг шингээж стандартын дагуу өртгийг тооцоолоогүй буруу тайлагнасан нийтлэг зөрчил илэрсэн.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг харьяа газруудаараа мөрдөж ажиллуулах мөн шинэчлэлт хийх зөвлөмж өгөв.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 3.

Харьяа төрийн өмчит компаниудын ажиллагсдад олгох нэмэгдэл хөлс, урамшуулал олгох журам нь нийтлэг биш, зарим байгууллагын журамд шалгуурыг нарийвчлан тогтоогүйгээс шагнал урамшууллыг буруу тооцоолж, олгодог асуудал арилахгүй байна. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1-д “Эрхэлсэн салбар, хүрээний төрийн өмчит хуулийн этгээдийн аж ахуй, санхүүгийн үйл ажиллагааг мэргэжлийн удирдлагаар хангаж, захиалга, төлөвлөлт, хөрөнгө оруулалт, шаардлагатай бусад асуудлаар санал боловсруулж холбогдох газарт оруулна” гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Салбарын хэмжээний ажиллагсдад нэмэгдэл хөлс, урамшуулал олгох журмыг шинэчлэн боловсруулж, мөрдүүлэх зөвлөмж өгөв.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 4.

Харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт залруулагдаагүй 39,771.8 сая төгрөгийн алдаа зөрчил илэрсэн. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14 дүгээр зүйлийн 14.3-т “Төсвийн ерөнхийлөн захирагч өөрийн эрхлэх асуудлын төсвийн орлого, зарлагын зүй зохистой, үр ашигтай байдал, үр дүнгийн гүйцэтгэлийг хангаж, өөрт хамаарах төсвийн гүйцэтгэлийн биелэлтийг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, ..., Засгийн газар, Улсын Их Хурлын өмнө бүрэн хариуцна” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Харьяа байгууллагуудын үйл ажиллагааны үр өгөөжийг дээшлүүлэхэд анхаарч, удирдлага, байгууллагын дотоод аудит, санхүүгийн ажилтнуудын ур чадварыг дээшлүүлэх зөвлөмж өгөв.

Алдаа, зөрчилтэй асуудал 5.

Диспетчерийн үндэсний төв ТӨҮГ-ын хөрөнгөөр ЭХЯ-ын барилгын их засвар хийлгэж, үндсэн хөрөнгө бэлтгэн төсвөөс гадуур зардал гаргасан байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2-т "Төсвийн ерөнхийлөн захирагч төсвийн удирдлагын талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ", 14.2.3-т "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд төсвийг үр ашигтай удирдах, гүйцэтгэлийг хангах", 14.2.4-т "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээнд тухайн төсөв хэрэгжих жил болон дунд хугацаанд хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалтын арга хэмжээг жилийн төсвийн хязгаарт багтаан санхүүжилтийн бүх төрлийн эх үүсвэртэй нь уялдуулан боловсруулах", 14.2.5-д "өөрийн эрхлэх асуудлын хүрээний агентлаг, төсвийн байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангах" гэж заасантай тус тус нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Цаашид тус зөрчлийг давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өгөв.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ АУДИТОР**

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг
Бага тойруу-3, Засгийн газрын IV байр
Утас:26-04-37, Факс:51-26-42-30
E-mail: info@audit.gov.mn

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ САЙД
Н.ТАВИНБЭХ ТАНАА

2021.04.26 № 1320
танай _____-ны № _____-т

Аудитын санал дүгнэлт

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.5-д заасны дагуу Эрчим хүчний сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Дүгнэлтийн үндэслэл хэсэгт дурдсан алдаа, зөрчлийн үр нөлөөг эс тооцвол Эрчим хүчний сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний байгууллагуудын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторовын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд хийсэн аудитаар нийт 39,771.8 сая төгрөгийн залруулаагүй алдаа зөрчил илэрсэн нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнийг давж, холбогдох хууль, журамд нийцээгүй, санхүүгийн тайлангийн “Үнэн зөв байдал”, “ Эрх ба үүрэг” батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

Д.ЗАНДАНБАТ